

شرح جوشن کبیر حاج ملاهادی سبزواری عین حکمت است

غلامرضا اعوانی در رابطه با فضائل حاج ملاهادی سبزواری گفت: حاج ملاهادی سبزواری در تزکیه نفس گوی سبقت را از دیگر حکما ربوده است، شرح جوشن کبیر او عین حکمت است.

غلامرضا اعوانی در رابطه با فضائل حاج ملاهادی سبزواری گفت: حاج ملاهادی سبزواری در تزکیه نفس گوی سبقت را از دیگر حکما ربوده است، شرح جوشن کبیر او عین حکمت است.

به گزارش خبرگزاری مهر، دکتر غلامرضا اعوانی رئیس هیئت مدیره انجمن حکمت و فلسفه ایران در برنامه ضیافت شبکه قرآن سیما حاضر شد و راجع به حکمت حاج ملاهادی سبزواری و فضائل اخلاقی وی با مجری برنامه به گفتگو نشست. متن زیر شرح این گفتگو است:

کلمه حکمت در قرآن به عظمت یاد شده است، در قرآن آمده است که "وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا" یعنی و به هر کس حکمت داده شود، به یقین، خیری فراوان داده شده است. بنابراین باید دید که امروز قرار است راجع به چه کسی صحبت کنیم، زیرا ملاهادی سبزواری حکیمی الهی بود که نه تنها خود در مقام حکیم بوده بلکه شاگردان زیادی را نیز در این راه تربیت کرده است.

ملاهادی سبزواری یکی از بزرگترین و به اعتقاد بسیاری بزرگترین حکیم بعد از ملاصدرا است و در حقیقت احیا کننده حکمت است. ایران جایگاه خاصی در علوم و حکمت داشته است و رأس علوم نیز حکمت بوده است، بنابراین جریان حکمت در ایران اسلامی حتی قبل از ایران اسلامی نیز بوده اما بیشتر در ایران اسلامی بوده است. تقریباً می‌توان گفت که تمام حکمای الهی در خطه ایران و یا در مناطقی که تحت تأثیر فرهنگ ایرانی قرار داشته‌اند، بوده‌اند و خدا را شاکریم که حتی تا اکنون نیز ادامه داشته است و از این پس نیز نباید بگذاریم که شعله حکمت در این سرزمین روشن است.

حکمت، علم الهی و تشبه به خداست

حکمت انواع دارد، اما حکمت الهی چیزی است که خداوند به انسان عطا می‌کند و در حکیم و ولی است که این حکمت کشف پیدا می‌کند، بنابراین او حکیم بالله می‌شود. حکمت در ایران حکمت علوی است، و این حکمت از حسنات وحی نبوی و دست آوردی است که از ائمه (ع) به ایران رسیده است.

حاجی سبزواری متولد سبزوار بوده است، قصد تشریف به بیت الله الحرام را داشته است، وارد اصفهان که می‌شود در هنگام گذر از بازار آن توجه اش به دروس جلب می‌شود و وارد مجلس می‌شود. و از همان جا دروس فلسفه را فرا گرفته است و استادان بسیار خوب و بزرگی داشته که ملا اسماعیل نوری از جمله آن‌ها بوده است و بعد از فوت ایشان به درس ملاعلی نوری می‌رود. حاجی سبزواری جوشن کبیر و دعای صباح را شرح کرده است، که نوع حکمت و عین حکمت است.

حکیم زمانی می‌تواند به درجه حکمت برسد که تزکیه داشته باشد قرآن نیز به تزکیه بسیار اهمیت می‌دهد، که می‌فرماید "قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَاها وَ قَدْ خَابَ مَنْ دَسَّها". حاجی سبزواری نیز در این تزکیه به تمام معنا نمونه و بالاترین در بین حکما بوده است. وقتی ایشان از مکه برمی‌گشتند یک سال در مسجدی خادمی کرد و هیچ کس نیز ایشان را نمی‌شناخت، در نهایت نیز وقتی که او را شناختند، از همان جا رفت و در همان مسجد هم بود که زن گرفت و همسر ایشان نیز دختر خادم بود.

مکتب حکمت را در سبزوار تأسیس کرد

از میان حکمایی که من می‌شناسم، در تزکیه نمونه بوده و گوی سبقت را از دیگران ربوده بوده، و در اوج سادگی نیز می‌زیسته است. یکی از بزرگترین کارهای او تربیت شاگردان بزرگی بوده که این‌ها هر کجا که می‌رفتند مکتب حکمت را دایر می‌کردند. یکی از شاگردان وی ملاحسین سبزواری بود که وی جز حکمای اربعه‌ای بود که این‌ها مؤسس حکمت الهی در تهران بودند. خود او سبزوار را مرکز بزرگ حکمت کرد به طوری که از هند، افغانستان و بلاد عرب شاگردان بسیاری برای تعلیم به سبزوار می‌آمدند این در حالی بود که پیش از این در این شهر پیشینه چندانی از حکمت وجود نداشته است.

وی هرگز به دیدن ملوک نمی‌رفت

ملوک همه به دیدن او می‌رفتند، اما او هرگز به دیدن آن‌ها نمی‌رفت، ناصرالدین شاه از او تقاضای دو کتاب می‌کند. ناصرالدین شاه که به سبزوار می‌رود، اسب‌هایشان گرسنه بوده‌اند می‌روند که به اسب‌ها جو بدهند می‌بینند که آن‌ها نمی‌خورند تحقیق که می‌کنند متوجه می‌شوند این جوها جز دارایی‌های حاجی سبزواری بوده است، اجازه می‌گیرند و پس از اجازه است که اسب‌ها از آن جوها می‌خورند. ناصرالدین شاه در دیدار خود با حاجی از او می‌پرسد که چیزی از من نمی‌خواهی تا تهیه کنم، حاجی می‌فرماید که خیر هیچ چیز نمی‌خواهم.

کلاس‌هایش بسیار سیستم جالبی داشته است

حاج ملاهادی سبزواری پیش از این که شاگردی به کلاس‌هایش راه یابد از او امتحان می‌گرفته، و حتی شخصا از او مصاحبه هم می‌کرده، روزی یکی از شاگردانش که می‌خواست وارد کلاس او شود بارها جمله ای را تکرار می‌کند که من فلان کتاب‌ها را خوانده‌ام، اما ملاهادی عکس العملی نشان نمی‌دهد، تا این که در نهایت به او می‌گوید من اولین بار هم جمله ات را شنیدم، اما در این زمان هاتمی به من ندا داده که این فرد شاگرد خوبی است او را بپذیر.

کلاس‌هایش بسیار هم مرتب تشکیل می‌شده، یک بار برف سختی می‌آید و تعدادی از شاگردان در کلاس حاضر نمی‌شوند

بقیه نیز به استاد می گویند بهتر نیست کلاس را تعطیل کنیم، حاجی در جواب آن‌ها می گویند، همین الان بسیاری از دهقانان مشغول کار هستند، گاوها در حال شخم زدن هستند و کارگران نیز دست از کار نکشیده‌اند، آیا ما نباید به حکمت مشغول باشیم؟

حاج ملاهادی سبزواری حکیم امت محمدی(ص) بوده است

خداوند اخلاق حضرت رسول(ص) را به عظمت یاد کرده است، افرادی مانند حاج ملاهادی نیز حسنه ای از حسنات محمد و وارثان ایشان بودند به طوری که این حکیم الهی نیز دارای فضائل اخلاقی بسیار زیادی بوده است.